

PÄÄTÖSLAUSELMA

RUOTSINSUOMALAISEN KESKUSLIITON LIITTOKOKOUS 19. TOUKOKUUTA 2023

Ruotsinsuomalainen Keskusliitto (RSKL) näkee positiivisena kehityksenä sen, että avustuksia kansallisten vähemmistöjen tukemiseen on korotettu vuosina 2022 - 2024. RSKL toivoo jatkuvuutta tälle tuelle ja tahtoo painottaa pitkäjänteisyyttä ja vakautta tärkeänä osana valtion avustuksissa. Avustusten vakaa jatkuvuus merkitsisi sitä, että RSKL voisi esimerkiksi tukea jäsenyhdistyksiään enemmän näinä yhdistyselämän taloudellisesti vaikeina aikoina.

Ruotsinsuomalaisen kulttuurin ja suomen kielen säilyminen ja kehittyminen parhaalla mahdollisella tavalla Ruotsissa edellyttää, että ruotsinsuomalaisille lapsille ja nuorille suodaan mahdollisuus pitää elossa, käyttää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan saaden siihen tukea ympäröivältä yhteiskunnalta. Se puolestaan vaatii, että julkinen sektori tukee ja työstää asiaa aktiivisesti. Jokainen vuosi vailla toimivaa mahdollisuutta oppia ja kehittää suomen kieltä kaikissa maan kunnissa vie meidät kauemmaksi mahdollisuudesta elvyttää suomen kieltä ja ruotsinsuomalaista kulttuuria Ruotsissa.

RSKL on erittäin tietoinen siitä, että kansalliset vähemmistökysymykset ovat edelleen lapsipuolen asemassa eri puolilla maata. Kunnat tulkitsevat vähemmistölain ja sen myötä velvollisuutensa eri tavoin ja käyttävät myös kunnille jaettavaa valtion tukirahaa kansalliseen vähemmistötyöhön kukin omien periaatteidensa mukaan. Useista kunnista puuttuu vielä lain edellyttämät suuntaviivat kansalliseen vähemmistötyöhön. Tämä johtaa vähemmistön parissa turvattomuuteen laista huolimatta emmekä voi sellaista hyväksyä. Kansallisella tasolla huomaamme esimerkiksi etteivät suomen kielen opinnot anna samoja meriittipisteitä samoilla ehdoilla kuin opinnot kielissä, joita luetaan kielivalintana lukiossa, koska jokainen lukio saa vapaasti valita valinnaiset kielet koulussaan eikä suomen kieltä ole pakko valita yhdeksi valinnaisaineeksi. Tämä ei täytä lain sanelemaa velvollisuutta edesauttaa kansallisen vähemmistökielen, suomen kielen, elvyttämistä ja suojaamista.

Yksi syy siihen ettei kansallisia vähemmistökysymyksiä priorisoida kunnissa on se, että vähemmistölain rikkomisesta ei tule minkäänlaisia seuraamuksia. Vähemmistölain huomiotta jättämisestä ja velvollisuuksistaan ruotsinsuomalaista vähemmistöä kohtaan luopumisesta kuuluisi tulla tuntuva rangaistus aivan kuin muidenkin lakien rikkomisesta. Kunnat täytyy saada seuraamusten uhalla vastuullisiksi kansallisesta vähemmistötyöstä, jotta kansalliset vähemmistöt saisivat oikeutensa toteutetuiksi ja turvatuiksi. Tarvitsemme myös tarkemman seurantajärjestelmän kuntien ja alueiden vähemmistötyöhön.

Toinen vahva syy siihen, että kansalliset vähemmistöoikeudet kulkevat jälkijunassa, on laaja tietämättömyys kansallisista vähemmistöistä ja heidän lainmukaisista oikeuksistaan. Vähemmistöedustajat saavat kerta toisensa jälkeen kertoa, informoida ja opettaa julkisen sektorin työntekijöitä ja neuvonpito-kumppaneita lain sisällöstä ja velvoitteista, mikä hidastaa ja vaikeuttaa työpaikkojen heräämistä asiaan ja myös neuvonpitojen edistymistä.

RSKL tahtoo, että kaikki politikat kunnallisella, alueellisella ja valtiollisella tasolla, sekä kaikki työntekijät kunta-, alue-, ja valtiotasolla veloitetaan käymään vähemmistölain peruskoulutus, jonka Tukholman Lääninhallitus ja Sametinget ovat valmistaneet (minoritetsutbildning.se). Tämä koskee erityisesti niitä, jotka tavalla tai toisella ovat tekemisissä kansallisten vähemmistöasioiden parissa tai kohtaavat työpaikallaan kansallisiin vähemmistöihin tunnustautuvia henkilöitä. Kunnat, alueet ja valtio eivät saa myöskään laiminlyödä velvollisuuttaan informoida kansallisia vähemmistöjä heidän oikeuksistaan.